

The Past, Present, Culture and Imagination in Qolamreza Rafii's Fereydani Poems

(Abstract)

Authors: Tea Shurgaia, Nikoloz Nakhutsrishvili

Research of compact settlements of Georgians exiled to Iran four hundred years ago, their preserved dialect and culture has a history of almost one century. After establishing direct diplomatic relations between Iran and Georgia (1992) and due to information technologies, there appeared new prospects and challenges related to such research. Due to the travelling to their native country, the Georgian mass media and social networks, the Georgians living in Iran have acquired an opportunity to brush up their Georgian speech or study the contemporary literary Georgian language. This affected the Fereydani dialect of the Georgian language, which was already endangered. Not only scholars but also the residents of Fereydan region are well aware of this problem.

With regard to the problem described above, mention should be made of Qolamreza Rafii (1968), a Georgian by origin, born in Boin-Miandasht. He has Master's Degree in Geomorphology and is also involved in teaching activities. Besides, he is a writer and a poet. In 2018-2021, he published 2 prose works and 4 books of poetry in the Persian language. Currently he lives in Qom.

The paper analyzes three unpublished poems by Q. Rafii ("Where we were", "The Present Still", "Matchmaking"). These poems are written in Fereydani dialect. They are appended with a summary in Persian, which describes the events retold in the poem. The authors of the given paper have obtained the poems in the form of audio-files and Persian transliteration. The poet also provides general information in Persian regarding Georgia, the Georgian language and the Georgians of Fereydan. The texts given in Arabic graphics are appended with Persian comments. The poems are influenced by Arabic-Persian Aruz system (the poet attempts to preserve this system). However, in certain cases, there are elements of folk poetry. The main focus is made on the rhythm. The number of syllables often varies in beits (hemistiches).

According to Qolamreza Rafii, in the process of creating poems in the Fereydani dialect of the Georgian language and transcribing them by means of Persian graphics, his aims were as follows: 1. To preserve Fereydani speech, the usage of which is gradually becoming rare; 2. To make a poetic description and thus fix the old customs which are gradually being forgotten; 3. To describe the way of life of Fereydani Georgians, especially the forms of traditional agriculture and related terms. 4. To provide an opportunity to read Georgian texts for the Fereydani people who do not know the Georgian alphabet.

The paper focuses on the linguistic peculiarities of the three texts under analysis and studies the customs and rites described by the author in the poetic manner.

**წარსული, აწმყო, ყოფა და წარმოსახვა ყოლამრეზა რაფიის
ფერეიდნულ პოემებში
(აბსტრაქტი)**

ოთხასი წლის წინათ ირანში გადასახლებული ქართველების კომპაქტური დასახლებების, მათ მიერ შენარჩუნებული დიალექტისა და მათი ყოფის შესწავლის ისტორია თითქმის საუკუნეს ითვლის. ირანსა და საქართველოს შორის პირდაპირი დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შემდეგ (1992), აგრეთვე, საინფორმაციო ტექნოლოგიების წყალობით, ამ კვლევისათვის ახალი პერსპექტივა და გამოწვევები გაჩნდა. ირანში მცხოვრებ ქართველებს დედა-სამშობლოში მოგზაურობის, ქართული მასმედიისა და სოციალური ქსელების მეშვეობით, თანამედროვე ქართული ენის დახვეწის ან დაუფლების საშუალება მიეცათ, რამაც საფრთხის წინაშე მყოფი ქართული ენის ფერეიდნული დიალექტის მდგომარეობა კიდევ უფრო დაამძიმა. ამ გამოწვევას კარგად აცნობიერებენ არა მხოლოდ მკვლევრები, არამედ ფერეიდნელებიც.

ერთ-ერთი მათგანია, წარმოშობით ქართველი, ბოინ-მიანდაშთში დაბადებული ყოლამრეზა რაფი (1968). გეომორფოლოგიის მაგისტრი, პედაგოგიურ საქმიანობასაც ეწევა, არის მწერალი და პოეტი. 2018-2021 წლებში გამოქვეყნებული აქვს 2 პროზაული და 4 პოეტური წიგნი სპარსულ ენაზე. ამჟამად ცხოვრობს. ქ. ყუმში.

მოხსენებაში განხილულია ყ. რაფიის სამი გამოუქვეყნებელი პოემა („სად ვიყავით“, „აწყა ჯერაც“, „მარჭაკლობა“), რომლებიც ფერეიდნულ დიალექტზე დაიწერა. მათ ერთგვარ მეგზურად თან ახლავს პოემაში აღწერილი ამბის რეზიუმე სპარსულ ენაზე. ეს პოემები მომხსენებლებმა აუდიოფაილისა და სპარსული ტრანსლიტერაციის სახით მიიღეს. ავტორს, ასევე, სპარსულ ენაზე მოუმზადებია ზოგადი ინფორმაცია საქართველოს, ქართული ენისა და ფერეიდნული ქართველების შესახებ. არაბული გრაფიკით გადმოცემულ ტექსტებს ახლავს სპარსული კომენტარები. პოემები არაბულ-სპარსული არუზის სისტემის გავლენით (მისი დაცვის მცდელობით) არის დაწერილი, თუმცა აქა-იქ სპარსული ხალხური პოეზიის ელემენტებიც იჩენს თავს. ძირითადი აქცენტი გადატანია ლექსის რიტმულობაზე, მარცვალთრაოდენობა ბეითის მისრებში ხშირად განსხვავებულია.

ყოლამრეზა რაფიის თქმით, ქართული ენის ფერეიდნულ დიალექტზე პოემების შექმნისა და მათი სპარსული გრაფიკით ჩაწერის მიზანია: 1. შენარჩუნდეს ფერეიდნელთა მეტყველება, რომლის გამოყენების არეალიც სულ უფრო მეტად ვიწროვდება; 2. პოეტური ფორმით დაფიქსირდეს ძველი ადათ-წესები, რომლებიც დავიწყებას ეძლევა; 3. აღიწეროს ფერეიდნული ქართველების ძველებური ყოფა, განსაკუთრებით, მათი ტრადიციული სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ფორმები და სამიწათმოქმედო ტერმინოლოგია. 4. ქართული ანბანის არმცოდნე ფერეიდნელებმა სპარსული დამწერლობით შეძლონ ქართული ტექსტების წაკითხვა.

მოხსენებაში ყურადღება მახვილდება ამ სამი ტექსტის ენობრივ თავისებურებებზე, მოცემულია პოეტურად აღწერილი ადათ-წესების ანალიზი.